

Slovensko društvo za filozofijo športa
in
Fakulteta za šport Univerze v Ljubljani

---

vabita na

9. KOLOKVIJ FILOZOFIJE ŠPORTA

Četrtek, 23. novembra 2023, s pričetkom ob 16h

Kolokvij bo potekal na

*Fakulteti za šport v Ljubljani
v predavalnica A*

*** PROGRAM IN POVZETKI ***

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za šport

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA FILOZOFIJO ŠPORTA

<http://www.filozofija-sporta.si/>

<https://www.facebook.com/filozofija.sporta>

PROGRAM

Četrtek, 23. november 2023

16.00 Olga Markič: **Filozofija športa in vprašanje telesa in duha: od dualizma do utelešene kognicije**

16.30 Lev Kreft: **VAR našega nezadovoljstva**

17.00 Jernej Pisk: **Fetišizem v športu**

17.30 Roman Vodeb: **Kritika Suitsa (in njegovega »Murna«) skozi psihoanalizo**

18.00 Matija Mato Škerbić: **Evropa je prevzela vodilno vlogo v filozofiji športa - nekaj pričakovanj za prihodnost**

18.30 Joca Zurc: **Interesne športne dejavnosti skozi perspektivo pedagogike prostega časa**

19.00 **Zaključek**

POVZETKI

Prof. dr. Olga Markič: **Filozofija športa in vprašanje telesa in duha: od dualizma do utelešene kognicije**

Eden od temeljnih problemov v filozofiji je tako imenovani problem telesa in duha. Sprašujemo se, kakšen je odnos med fizičnim in duševnim. V zahodni filozofski tradiciji je močan pečat pustilo dualistično stališče, ki na duševnost gleda kot na posebno vrsto stvari, in se nato nadalje sprašuje, kakšna je njuna povezava. Alternativa temu so monistični pogledi, ki v izhodišče postavljajo eno ali drugo. V prispevku se bom osredotočila na vprašanje, kako filozofsko reševanje problema telesa in duha vpliva na razumevanje športa, natančneje, kakšen je pogled na šport iz vidika sodobne teorije utelešene kognicije.

Prof. dr. Lev Kreft: **VAR našega nezadovoljstva**

Video pomočnik sodnika (Video assistant referee) ni AI sodnik, ki bi ukrepal na igrišču. Vse odločitve še naprej sodijo v pristojnost človeka, opremljenega s piščalko. Ta sistem ima dve omejitvi: sam aparat ima omejitve pri natančnosti, prav tako pa ima omejitve človeški aparat zaznava. Na začetku uvajanja VAR je bilo precej ugovorov, ki so se do danes izpeli, čeprav predstavnik ali trener kakega moštva ali ženstva še vedno potoži, da bi brez VARa dosegli regularen zadetek. Danes so v ospredju ugovori, ki izhajajo iz dejstva, da sodnikova zaznava dogodka odloča, in da to nujno prinaša tudi napake. Manj kot prej, a še vedno. Še ocena offside je včasih napačna, čeprav se potegne tista črta, bolj značilno pa je različno ocenjevanje igre z roko v kazenskem prostoru in prekrška za kazenski udarec. VAR je nedvomno pomagal odpraviti vrsto napak in ponudil varno odločanje sodnikom, hkrati pa je ustvaril pritisk po spremembi pravil v taki smeri, ki bi ustrezala nadzoru dogajanja z VAR sistemom. Danes se manj govori o »nameri« in o »nenaravnem položaju«. Tovrstne pripombe niso v domeni filozofije športa. Obstaja pa še en ugovor, ki bi sodil k nam. Steffen Borge je v poglavju »This is Anfield« trdil, da vstop na nogometni stadion pomeni vstop v nek drug svet od našega vsakdanjega. To je dokazoval tudi Pierre Bourdieu, ki je izraz »champ« (polje) posplošil na vrsto takih svetov, ki imajo lastno zaokroženost. Poseg VARa ni del tega, in prav pogosto traja kar dolgo, tako da poleg fizične ogretosti ekip upade tudi sposobnost vstopa v »kot da« realnost nogometa. VAR ni del igre, ampak prekinitiv, in to prekinitiv, ki sodeč po povprečju posegov predolgo traja. Kaj se da storiti, da bi tekmovalna igra ostala neprekinjena kljub VAR prekinitivi?

Borge, Steffen. This Is Anfield. In: The Character of Football, London: Routledge 2019.

Bourdieu, Pierre. The Logic of Practice. Stanford: Stanford University Press 1990.

Johnson, Dale. The VAR Review: The most controversial games of the Premier League season. Available at:

https://www.espn.com/soccer/story/_/id/37772717/the-var-review-most-controversial-games-premier-league-season (5.6.2023)

Dr. Jernej Pisk: **Fetišizem v športu**

Fetišizem je koncept, katerega razvoju lahko zasledimo že stoletja nazaj, vendar postane še posebej pomemben s Freudom in Marxom. V kontekstu športa se fetišizem najpogosteje omenja v povezavi s športnimi navdušenci in družbo kot celoto, ki šport prepozna kot fetiš. Mnogi ljudje namreč gledanju športa posvečajo nerazumno veliko svojega časa, energije in denarja. Toda ali je to mogoče povezati z blagovnim fetišizmom, kot ga je razumel Marx? Ali gre za način, kako »svet športa« ustvarja resničnost in navodila, kako ga razumeti, kako v njem uživati, kako se obnašati, kako delovati? Svet športa je privlačen, ljudje pa smo se kot bitja želje, ki si nanj ustrezno odzivamo.

Manj se govori o fetiših športnikov. Ali lahko (olimpijske) medalje, pokale in trofeje obravnavamo kot fetiš? Freud je v eseju o fetišizmu spoznal, da je fetišist sposoben hkrati verjeti v svojo fantazijo in prepoznati, da je le fantazija. In vendar dejstvo, da fantazijo prepozna kot fantazijo nikakor ne zmanjša njene moči nad posameznikom. Po eni strani navijači najboljše športnike obožujejo kot bogove, pa tudi za same športnike želeni naslovi, zmage, medalje postanejo fetiši, h katerim usmerjajo vse svoje moči. Medalja, kos pozlačene kovine (ali pa morda niti to ne), je sama po sebi (glede na svojo »uporabno vrednost«) nekaj običajnega, ničvrednega. Toda kaj se mora zgoditi, da medalje prenehajo biti »navadno blago« (Marx) in postanejo nekaj več, da dobijo posebno vrednost - postanejo fetiš?

Mag. Roman Vodeb: **Kritika Suitsa (in njegovega »Murna«) skozi psihoanalizo**

Letošnje poletje sem si za 10 dnevni dopust na morju vzel tudi knjigo, ki sem jo bral oz. »študiral« že lansko leto ... Ampak, ker je bila tako pusta in nezanimiva, mestoma absurdna, je nisem mogel prebaviti, torej prebrati do konca. Ni se mi zdelo vredno izgubljati časa za neko (v osnovi) spodletelo knjigo, nekakšen »filozofski (basenski) roman«. Letos pa – ko se poskušam motivacijsko oz. ustvarjalno spet rehabilitirati – sem spet zagrizel v to »brezokusno« jabolko. (Ko bi bila vsaj kislja, pa še to ni!) Govorim o knjigi, filozofskem romanu, Bernarda Herberta Suitsa Muren (angl. Grasshopper), ki jo je ta ameriško-kanadski filozof izdal leta 1978, pri nas pa je (po mojem videnju »po nepotrebem«) – v prevodu Mitja Uršiča – izšla leta 2020. Preden se nekako »poslovim« od (slovenske) filozofije športa, bom nekaj besed res namenil tej knjigi. Moram – ker je to moja moralna dolžnost, ker sem pač o tej temi povedal toliko, da bi bil greh, če se ne bi kritično razgovoril o knjigi Muren. Kdor razume psihoanalizo/Freuda, pač ne more biti prizanesljiv do Suitsa in njegovega Murna.

Asist. prof. dr. Matija Mato Škerbić (Univerza v Zagrebu): **Evropa je prevzela vodilno vlogo v filozofiji športa - nekaj pričakovanj za prihodnost**
(Predavanje v hrvaškem jeziku)

V prvem delu bom orisal kratko zgodovino EAPSA (Evropskega združenja za filozofijo športa), pa tudi zgodovino prisotnosti evropskih filozofov v svetovni skupnosti IAPS (Mednarodno združenje za filozofijo športa) od njenega začetka leta 1972. Poleg tega bom naredil pregled stanja na področju filozofije športa (FŠ) v Evropi. V drugem delu bom jasno prikazal in razlikoval analitični in kontinentalni pristop k filozofiji ter poudaril razlikovalne značilnosti slednjega. V zadnjem in najboljšežnejšem delu bom predstavil vizijo za rast EAPS in FŠ v evropskih državah z ustvarjanjem priložnosti za prispevek in vpliv v svetovnem merilu s specifičnimi evropskimi filozofskimi in (bio)etičnimi pristopi in tradicijami: V nadaljevanju bom predstavila naslednje možnosti: 1) spodbujanje literature in raziskav FŠ v nacionalnih jezikih ter 2) prevodov iz in v angleščino; 3) ustanovitev uglednih letnih nagrad EAPS za priznanje in spodbujanje evropskih znanstvenikov; 4) spodbujanje in podpiranje razvoja FŠ na različnih območjih Evrope, kot so Nemčija, Italija, Grčija, Turčija, Vzhodna Evropa itd.

Critchley, Simon. (2001) *Continental Philosophy. Very Short Introduction*, Oxford University Press
Journal of the Philosophy of Sport, Volume 37, Issue 2 (2010), pp. 182-309.

Kreft, Lev (2023) *Filozofija sporta: nastanek i razvoj discipline (Philosophy of Sport: Emergence and Development of the Discipline)*, *Sport, Ethics and Philosophy* 17 (3):393-397.

Solomon, D. & Sherman (eds.) (2003) *The Blackwell Guide to Continental Philosophy*

Škerbić, Matija M. (2021) *Filozofija sporta. Nastanek i razvoj jedne discipline*, Pergamena, Zagreb. pp. 86-109.

Izr. prof. ddr. Joca Zurc: **Interesne športne dejavnosti skozi perspektivo pedagogike prostega časa**

Pionirji pedagogike prostega časa (Zlatko Pregrad, Emil Paravina) so v začetku 60-tih let 20. stoletja prosti čas opredelili kot čas, ki ne vključuje časa izven šole ali šolskih obveznosti ter časa v različnih drugih delovnih obveznostih in dolžnostih, ki lahko izhajajo iz družinskega okolja. Prosti čas je tisti čas, ki ga posameznika izpolnjuje in oblikuje po svojih lastnih željah, brez obvez ali potreb. Zato prosti čas zavzema pomembno mesto v otrokovem razvoju ter vsebuje številne in kompleksne vzgojno-izobraževalne vidike. V prispevku se osredotočamo na interesne športne dejavnosti kot ene izmed najbolj pogostih in najbolj priljubljenih organiziranih oblik preživljanja prostega časa otrok. Izpostavljamo hipotezo, da imajo interesne športne dejavnosti pomembno vlogo pri uresničevanju otrokovih pravic do počitka in prostega časa, avtonomije, vključenosti in varnosti. Slednje utemeljujemo skozi vprašanja vzgojnih, socializacijskih, inkluzivnih in etičnih vidikov interesnih dejavnosti na področju športa. Izsledki kažejo, da je vključenost otrok, zlasti iz marginalnih skupin, v interesne dejavnosti v šolskem okolju prepoznana kot pomemben varovalni dejavnik ter pomembna komponenta vzgojno-izobraževalnega procesa v šoli. Interesne športne dejavnosti omogočajo dodatne možnosti za otrokov celostni razvoj ter razvijajo njegove interese, svobodo izbire in avtonomnost. Zato je potrebno stremeti k uveljavitvi njihove vzgojno-izobraževalne funkcije ter doprinosov na področju pedagogike prostega časa.

Posnetke referatov iz nekaterih preteklih kolokvijev filozofije športa si lahko ogledate na Youtube strani Slovenskega društva za filozofijo športa: <https://www.youtube.com/channel/UCVqRAIKVYJhtaaQaDa2bX-g/playlists>